

La Boatella

Butlletí de l'Actuació
Valencianista d'Esquerra
de Barcelona
Portantveu del País Valencià

Direcció: Baixada Santa Eulàlia, 3, pral. - Any I - N.º 2 - Barcelona, mes d'Abril de 1935

Impressions d'un viatge

Hem estat uns dies convivint amb els nostres germans de Castelló i València. Per manca de temps no hem pogut perllongar la nostra excursió fins a les terres d'Alacant i abraçar els nostres germans alacantins. Des d'estes ratlles els enviem la nostra més cordial salutació.

Dia per dia, per mitjà de la premsa o de comunicacions rebudes directament hem viscut i estudiat el moviment polític de la nostra terra. I així com en el nostre editorial del número passat, primer de la nostra vida periodística, explicàvem el motiu que ens induïa a eixir i el propòsit que ens guia, en este volguérem fer un resum de les nostres impressions sobre l'actualitat del nostre país i el seu esdevenidor.

És indubtable que per l'evolució política dels vells partits, hòmens que fins ara havien estat considerats com a defensors de les velles banderes s'han vist arrastrats pels aconteiximents i s'han separat per complet del camí que els iniciaren els seus progenitors polítics. Per atra part han hagut atres hòmens que s'han imposat i es mantenen en el mateix lloc d'abans de les eleccions últimes. Lo més aleccionador és que ja ben definits ja no cap dubte sobre la posició de les forces polítiques valencianes.

En temps de les Constituents els valencianistes i les esquerres iniciaren un moviment comú en pro de l'autonomia del País Valencià. Pel contrari, autonomistes i Derecha Regional Valenciana s'uniren per a desvirtuar aquell moviment naixent i dur a terme una sèrie d'actes en defensa d'un Estatut Valencià que per la forma en que s'expresaven llurs oradors, unes vegades semblava que es tractés d'un Estatut per al País Valencià; atres, per a un de Llevant i les més únicament per a la província. Encara recordem discursos d'alguns que hi prengueren part que parlaven d'un Estatut per a les províncies de València i Terol. Autonomistes i Derecha Regional, hui reflexen exactament a València la política lerrouxista i cedista d'arreu d'Espanya. En canvi valencianistes republicans i Izquierda Republicana engrossats per Esquerra Valenciana, partit en formació per un gran nombre d'originaris i separats del Partit Autonomista per no estar conformes amb la seua posició, defensen la Constitució i tot l'estat de coses naixcut d'ella. Hi ha que fer constar que la mateixa posició defensa a Castelló l'Esquerra Republicana del País Valencià. A Alacant, el valencianisme encara està en gestació, però les esquerres constitueixen una força respectable.

És cosa costosa però no impossible, el que degut als llargs anys de ser el País Valencià sucursal dels partits nacionals s'arribe a una completa unió, sota una denominació comú de totes les branques esquerranes de les tres «províncies» valencianes però si nosatres tornem la vista enrera trobarem un desenvolupament del valencianisme que amb més o menys intensitat ja defensen totes les forces esquerranes i que pot servir com a punt de coincidència per a una lluita conjunta.

Imaginem-nos per un moment lo que representaria per a l'ideal que propugnem si arribàrem més que a una intel·ligència a una unió o acció comú de les esquerres de tots els indrets del País Valencià.

Lo que cal i és oportú i necessari és un òrgan en la premsa valenciana que defense estos anhels i del que careixen els valencianistes i republicans esquerrans. Un diari redactat completament en valencià que aparega en la capital de València i que arribe a tots els valencianistes republicans i esquerrans del País Valencià.

Actuació Valencianista d'Esquerra

Baixada Santa Eulàlia, 3, pral.

Com teníem anunciat, el 16 del mes passat realisàrem el nostre viatge a València. La caravana composta de tres magnífics Pullman d'últim models ens trasladà a la ciutat del Túria. En varios llocs de la província de Castelló ixqueren a saludar-nos amics i correligionaris. A Castelló s'aturàrem uns moments per a rebre l'afecte de persones grates a la nostra Entitat i a l'ideal que sustentem vers el nostre País. Arribàrem a València a les 2 del dia 17 i no obstant lo avançat de l'hora els nostres germans de l'Agrupació Valencianista Republicana ens esperaven amb la natural alegria de trobar-nos de nou i estrènyer personalment els lligams que ens unixen.

A més de les típiques falles visitàrem els monuments que com a valencianistes tenim tal deure com són la Llonja i Consulat del Mar, Generalitat, Arxiu Municipal, etc. El dia 8 ens trasladàrem a Manises per visitar l'indústria que ressaltava el nom de la població i des de allí s'en anàrem al Port, visitàrem l'Unió Naval de Llevant i per últim el llac de l'Albufera on el cap de l'excursió ens recordà en brillants paràgrafs la novella de Blasco Ibàñez «Cañas y Barro».

Cumplint també amb un sagrat deure de patriotisme i dins de la major intimitat, visitàrem les tombes de Constantí Llombart i Blasco Ibàñez, on dipositàrem uns rams.

El dia 20 retornàrem a Barcelona i quan abandonàvem els cotxes els nostres ulls encara veïen els espectacles que deixàrem al nostre País. L'èxit ens ha superat enguany i esperem que ens seguirà superant per al futur.

*
**

Per al pròxim 14 d'abril, aniversari de la proclamació de la República, la comissió de festes està organisant un banquet popular a base de paella i atres plats valencians. L'import del tiquet és de tres pesetes. Per a tota classe de detalls en Secretaria a qualsevol hora del dia.

Del moment

Davant les campanyes polítiques desenrotllades per quasi tots els sectors de dreta cal fixar l'atenció i analitzar-les detingudament. Sols trobem en elles un meditat propòsit de combatre per sistema a don Manuel Azaña.

L'odi i el rencor que sols veem en elles mai han trobat millors adalils que els actuals, que com automàtes van recorreguent els diversos pobles d'Espanya engegant el mateix disc. Però han fracassat en el seu intent i el nuc gordià en què intentaven immobilisar l'elevada figura d'Azaña s'ha desfet sense que el poble espanyol manipulara cap arma sino per la claredat dels fets propicis a l'ex-president del Consell de Ministres.

Els seus enemics podran valdre's de la premsa adicta i d'atres mitjans que proporciona el diner per a continuar les seues campanyes d'injúries a l'eminent repúblic; intentaran de nou desdaurar-lo, acorralar-lo, negar-li inclús l'aliment del seu esperit; aconseguiran, que arribe a certs sectors del país, no definits encara i vacil·lants per no decidir-se cap a quin cantó inclinar-se el virus escampat per a tractar de obtindre el fi fosc i inconfessable perseguit. Tendixen en definitiva a impedir l'ús del sagrat dret de defensa a les esquerres usant tots els mitjans coercitius que estan al seu abast i que facilita una majoria parlamentària; però per lo vist les dretes no li donen importància al factor temps, l'amic més fidel dels propagadors de la justícia perquè no es ven ni es deixa subornar i amb el transcurs resplandeix la veritat dels fets i els hòmens atacats tornen a gaudir de la confiança de tothom.

Heus ací explicat el silenci d'Azaña davant les campanyes dels seus enemics i el seu ressonant triomf parlamentari. Li ha bastat amb ressenyar la seua actuació netament republicana, democràtica i exemplar per a que els seus perseguidors, enemics uns declarats del règim i atres que encara que el respecten viuen en ell d'una manera condicionada i sense cap entusiasme, quedaren al descobert i la burda maniobra fracassara estrepitosament. Era cosa prevista per tots els que coneixen les especials condicions d'orador i estadista que adornen al gran patriota perseguit.

Si nosatres tinguérem la sensibilitat del poble francès, també Espanya tindria l'home apropòsit en els moments que la Pàtria necessitara dels seus servicis, però per desgràcia pareix que nostre major empeny

consistix en destroçar els valors purs que ens depara la Naturalea en lloc d'enaltir-los.

No serem nosatres els qui ens oposem a crear un estat de convivència cordial entre tots els espanyols dins de la República. És més, ho desitgem i proves d'això n'hem donat bastants. Però l'actuació de les dretes fins ara no ha sigut la més adequada per a portar eixa pau a l'esperit del poble. Que prenguen exemple d'Inglaterra, Bèlgica i atres països on socialistes, conservadors, catòlics, etc., s'han agermanat en bé de la Pàtria.

Eixa pau espiritual solament la poden edificar els qui portaren la República i evitaren vessaments de sang en l'acte de la proclamació i prepararen unes Constituents on d'una manera democràtica varen elaborar la llei fonamental del nou Estat, les complementàries naixcudes d'ella, les reformes agrària i socials que anara elevant la moral dels treballadors i la construcció de nombroses i modernes escoles contra l'analfabetisme regnant.

Felicitem des d'estes columnes el senyor Azaña per haver contribuït definitivament a la unió de les esquerres per la qual unió sempre hem propugnat nosatres. La salvació del Règim no està en les dretes ni en el feixisme, sinó en els republicans autèntics, esquerrans per convicció.

Joan Fuertes

Llegiu "La Boatella"

Durant els dies del 10 al 25 del pròxim maig es celebrerà a València la 18 fira mostrari.

Recomanem als nostres lectors tinguin present al fer llurs compres els anuncis del nostre Butlletí.

D'Actuació Valencianista

La comissió de cultura està ultimant els treballs per a inaugurar un curset de gramàtica i literatura valenciana. Cal matricular-se per a assistir al curset, sent l'inscripció gratuïta. Per la premsa ja s'anunciarà oportunament la data de la inauguració.

**

El dia 25 del mes passat es va cursar el següent telegrama:

D. Manuel Azaña. Madrid.—Actuació Valencianista d'Esquerra de Barcelona el felicita efusivament ressonant triomf parlamentari contra enemics República resplendint honradea, justícia. Propugnem unió esquerres. Mira, president.

NOTICIARI

A totes les entitats i particulars que s'han dignat per a testimoniar-nos la seua adhesió i simpatia per les idees i propòsits exposades en el primer número del nostre Butlletí i en la impossibilitat de dirigir-nos a tots directament els preguem es donen per contestats per les presents ratlles, restant-los molt agraïts per la comprensió i l'interès que han dispensat a LA BOATELLA. Ara només falta que ens ajudeu, cadascú dintre de les seves possibilitats per a que la nostra publicació vaja superant-se i tinga una vida llarga i pròspera en benefici del renaiximent valencianista.

**

Ens dol comunicar als nostres lectors la mort de la mare del nostre soci Manuel Ponce, com també la del fill del soci Manuel Martínez.

El nostre més sentit condol per ambdós.

— «Volverán a gobernar las izquierdas como protesta contra otros años sin ley.»

(De la conferència pronunciada per Osorio y Gallardo en l'Ateneu de Madrid.)

ARRÒS GABY

Demane sempre un exquisit saquet de quilo de l'arròs marca GABY

El País Valencià i Catalunya

Nosaltres no cal que digam que entenem que el País Valencià i Catalunya són dos branques d'un mateix poble. Les coses de Catalunya les estimem com a pròpies. És pe raixò que ens ha produït pena les ximpleries que ha dit un periodista català en sis reportatges sobre València apareguts a «l'Instant», diari català. Francament la cosa no mereix que li dediquem la nostra atenció: un periodista català va a València encarregat pel seu periòdic a fer uns quants reportatges intrascendents per a omplir de qualsevol manera les columnes del seu diari. L'home escriu una sèrie de banalitats ridícules i d'inexactituds monstruoses, l'home parla de la pòlvora de les falles, d'arrels aràbigues (?), dels factors econòmics, de l'autopista i del directe, de la exportació de la taronja, del valencianisme, de la política valenciana, etcètera. No vos pareix massa coses per a un periodista indocumentat, ignorant de València i dels valencians? Naturalment que als valencians ens fa molta gràcia les enormitats que diu; vejau-ne unes frases: «A Mallorca hi ha més mallorquinistes que a València valencianistes»; això no costa res de dir malgrat siga evidentment inexacte; «València, en relació al castellà, s'assembla força a Perpinyà en relació al francès», es veu que l'home no coneix bé València ni Perpinyà; diu que els valencians anomenen xurros als catalans (!), que València és una ciutat-Shanghai, etc., etcètera; li fa una certa gràcia les coses més naturals (la honrosa brusa negra valenciana, els dialectismes que ell no capix, etcètera) i presenta als valencians com a gent disbauxada, imprevista, alegre i confiada, es veu que ell és un metec al País Valencià, es veu que és estranger a la terra valenciana, es veu que no compren el caràcter valencià (poble jove amb arrels velles, inexpert i audaç però ambició i

reconcentrat: el caràcter del poble valencià és el caràcter dels grans pobles de l'esdevenidor). I bé, si diem tot açò és per a fer vore que l'articulista parla de València igual que ho fa la premsa de Madrid — indocumentació, incapacitat de comprendre, sentit anecdòtic i província — igual que els madrilenys parlen de Catalunya. I ara nosaltres preguntem: quina idea té la premsa catalana del País Valencià? Quina idea tenen els catalans del País Valencià? Ignorància? La veritat és que malgrat les teories pancatalanistes i malgrat la comunitat de llengua, d'origen, d'unitat nacional, etc., els catalans viuen d'espatles al País Valencià, no s'interessen per les coses del País Valencià com haurien d'interessar-se — i encara hi ha idiotes que a València parlen de l'absorció catalana...! —.

Cal, doncs, que tots els catalanistes treballen per les relacions intel·lectuals i econòmiques, de coneixement mutu i de comprensió recíproca entre els dos pobles de la nostra nació, perquè la veritat és que fins ara el poble català considera als valencians com a estrangers a la seua pàtria, com als andalusos i murcians, i, francament, això va en contra del catalanisme i del valencianisme. Els valencianistes ja fem lo que podem, puix hom ha de tindre en compte que la desnacionalisació és molt gran al País Valencià i allò que tenim dret com a nacionals a exigir als dirigents catalanistes no podem fer-ho encara els valencians quan parlem de la nostra unitat nacional de cara al poble valencià.

Mirador valencià

En contra de la decepció gran que ens va produir vore en un diari redactat en català una sèrie d'articles indocumentats parlant de València i dels seus costums, de la seua cultura i de la seua política ens aconsola la agradable novetat introduïda al diari «La Humanitat».

El dumenge passat i sota el títol de «Mirador Valencià», publica un treball signat per Angeli Castanyer que sembla com el pròleg o programa d'una sèrie d'articles que aniran apareixent tots els dumenges. No cal dir la satisfacció que ens produïx vore en un diari català una secció dedicada exclusivament a València.

Ara lo que si volguérem i creem necessari, és que es tinguera en compte dos punts essencials, vitals per a la finalitat de la nova secció, per a la compenetració: el mutu intercanvi, l'orientació comú per als dos països de Catalunya i València:

Primer: València no és cap poble estrany a Catalunya i per lo tant no sols interessa saber la manera de pensar dels dirigents de la vida valenciana sobre aquells aspectes exclusivament valencians o valencianistes, sino com obra en els diversos sectors del País Valencià qualsevol disposició oficial que recaiga d'un mode directe sobre Catalunya.

Segon: El País Valencià és un poble dinàmic, un poble que sent les vibracions de les seues grandes pretèrites però que es troba en un present ple de confusionisme en mig de les corrents socials i econòmiques que s'agiten a Europa. L'articulista deu descobrir els diversos camins que s'obren davant València i analitzar-los per a entre tots escollir el més apropiat, el que més s'ajuste a les necessitats múltiples de la vida valenciana.

Aixina, creem, que deu ser Mirador Valencià: una finestra des d'aon es veja el País Valencià amb tota la seua extensió i des d'aon s'aprècie una València definida puixant i valencianíssima.

Per l'esperit valencianista i europeu que anima a Angeli Castanyer esperem que no ens defraudarà i Catalunya vorà València, no la del «tabalet» i «donsaina», ni la dels llocs de recreu o dels festejos mixtificats, sino la que pensa i treballa, la que es crea en els camps amb l'esgotament del llaurador, la que es construeix a la Universitat per estudiants i catedràtics valencianistes, la que no permanence indiferent al moment polític d'Espanya ni a la situació actual d'Europa.

Enric Viadel

Commemoració del 14 d'Abril de 1931

Volem commemorar d'una manera solemne el 14 d'abril de 1931; i creem que la manera més noble de recordar la data gloriosa de l'adveniment de la República és exposar d'una manera clara i planera, elevada i senzilla, a l'abast de tothom la nostra posició, com a valencianistes i com a republicans, davant la commemoració del 14 d'abril de 1931.

Actuació Valencianista d'Esquerra, l'entitat inspiradora de LA BOATELLA, és, com el seu nom indica, una agrupació política de valencianistes que alhora són republicans, i republicans de sentit liberal, demòcrata, d'esquerra.

Per tant, la nostra posició és ben clara — un incís: nosatres fem un dogma de la claredat política, de la nobleza d'intencions, de la rectitud en la doctrina i en l'actuació — car hem de dir que nosatres considerem la proclamació de la República des de tres punts doctrinals — que són la nostra doctrina —: primer com a valencianistes, és a dir, com a patriotes valencians, segon com a republicans de tota la vida, i tercer com a republicans d'esquerra, és a dir, liberals, demòcrates, socials, de sentit progressiu i modern.

D'estos tres punts d'albir, que són la base de la nostra doctrina, hem de separar els dos darrers — com a republicans d'abans del 14 d'abril de 1931 i com a republicans d'esquerra — i volem hui, des d'estes pàgines de LA BOATELLA — nom gloriós valencià que ens parla de la història de la nostra pàtria valenciana — fixar la nostra posició com a valencianistes davant la data i el fet de la proclamació de la República.

I si en este comentari central sobre el 14 d'abril ens fixem especialment en la nostra posició valencianista ho fem senzillament per les següents raons: com a republicans i com a republicans d'esquerra la nostra posició és, naturalment, la mateixa que la de tots els republicans autèntics i d'esquerra de tota Espanya. Vol dir que tot lo que es diga i es declare pels republicans veritables és tot lo que nosatres diem i declarem, amb ells estem identificats; el nostre pensament i la nostra posició és conseqüència de lo que som: republicans esquerrans. La premsa republicana de tota Espanya, la de Catalunya i el País Valencià interpreta fidelment els nostres

sentiments de republicans en tot allò tocant a la nostra idea republicana en el 14 d'abril. Fóra, doncs, una mica innecessari que ara comencàrem a parlar de la República del 14 d'abril perquè les nostres paraules no oferirien cap gran novetat, car l'únic essencial que diríem, a banda de dir coses anàlogues o semblants a les de tota la premsa republicana liberal, fóra això: que Actuació Valencianista d'Esquerra, de Barcelona, declara la seua adhesió al sentit republicà autèntic que representa la data del 14 d'abril de 1931; breu: que som fidels a les forces polítiques que han portat la República, que l'han governada fins el 19 de novembre de 1933 i que estem disposats a actuar amb totes les nostres forces per reconquistar la veritable República que el poble proclamà en la data gloriosa que commemorem.

És com a valencianistes que volem dir la nostra opinió sobre el 14 d'abril. Cap periòdic d'Espanya ni de Catalunya, ni potser del nostre País Valencià exposarà el pensament polític valencianista, el programa valencià d'Actuació Valencianista d'Esquerra, de Barcelona. És lògic, doncs, que amb esperit valencià pur, amb els fonaments de la doctrina valencianista — doctrina i sentiments valencians la professió dels quals ens ompli de patriòtic orgull — ens acarem amb el 14 d'abril i intentem estudiar fredament i imparcial els beneficis que li devem, els guanys aconseguits per el País Valencià, pàtria nostra, amb l'adveniment de la República però també les grans decepcions que havem sofert.

Naturalment que tot i parlant només de la nostra posició valencianista pura, no voldrà dir això — no ho pot voler dir — que la nostra posició de valencianistes republicans d'esquerra siga la de tots els valencianistes en general. Per bé que les nostres paraules siguen d'un to valencianista general sempre són alimentades per una tendència francament d'esquerra republicana. Per això cal que tothom veja en elles, en els més amargs retrets a l'obra de les Constituents i de la República durant els dos primers anys, no les paraules d'uns enemics, ni tan sols d'uns indiferents, ans les paraules serenes d'uns republicans que no han obtingut de la República la satisfacció del seu ideal patriòtic

valencianista i que voldrien que en la rectificació de la República se tinga en compte de donar al valencianisme les reparacions degudes al seu programa: decret declarant obligatori l'ensenyament en llengua materna valenciana en les escoles nacionals del País Valencià (decret de bilingüisme per al País Valencià anàleg al de Catalunya); decret creant l'autonomia a la Universitat de València a base de la igualtat de drets de les llengües castellana i valenciana, llibertat d'ensenyament en valencià, creació de la càtedra d'ensenyament de valencià a la Universitat i a les Escoles Normals valencianes i decretar la seua obligatorietat en tots els estudis; declarar el valencià, que és la llengua del poble valencià, llengua oficial al País Valencià amb absolut pla d'igualtat amb el castellà, obligatorietat de publicar totes les ordes i lleis dirigides al poble valencià en la seua llengua natural i obligació de l'Estat Espanyol de sostindre la llengua i la cultura valencianes, subvencionant esplèndidament, com tenim dret els valencians, els centres de cultura valenciana, la propagació social de la llengua valenciana i les publicacions, centres d'estudi i investigació, edició dels llibres valencians, etcètera, etc., de tot el moviment cultural valencianista i no com ara que l'Estat espanyol permaneix indiferent a l'esforç d'uns valencians selectes, cada dia en augment, per la depuració de la llengua del poble valencià i pel desenvolupament de la cultura autòctona, i, encara més, sembla ignorar fins l'existència mateixa del Poble Valencià i es tanca en pures negacions silenciant tota ajuda a la seua personalitat.

Creació d'un govern autònom valencià que restablixca la unitat del País Valencià per damunt de les tres «províncies» artificials amb una Hisenda valenciana, amb autonomia política i administrativa, etcètera, etc.

Cal que el País Valencià siga governat pels propis valencians, per hòmens que estiguen completament identificats amb ell: cal que totes les autoritats del País Valencià i càrrecs de comandament (governadors, jutges, catedràtics, alcaldes, etc., fins als més insignificants empleats públics) siguen valencians i vixquen de prop les seues necessitats espirituals i materials i les resolguen d'acord amb la manera de

ser del nostre Poble. Els valencianistes són l'única força cultural i espiritual que pot transformar i elevar el País Valencià.

El 14 d'abril de 1931 i els valencianistes

Deixant a banda el fet històric que foren els valencianistes els primers que varen proclamar la República en la capital de València i foren els valencianistes a tot arreu del País Valencià els primers servidors de la República, direm també que mai la República tingué tan fidels i lleials republicans com nosatres (i no volem ara fer la història de la nostra actuació, que és una història de defensa de la República) però passem a parlar d'allò que la República no ha donat a la nostra Pàtria, al País Valencià, com a poble amb personalitat pròpia.

En primer lloc, als pocs dies després del 14 d'abril el govern provisional de la República ens trametia un governador civil andalús desconegut absolut de la nostra personalitat que era el primer governador civil d'una llarga sèrie de senyors governadors forasters i estranys que varen passar per la «provincia». La República en un curtíssim espai de temps ha fet desfilar per les «provincies» del País Valencià un manat de governadors (potser 10, potser 15, això en els dos anys primers...) que... hem hagut de patir-los. No hi ha dret a que un Poble, un Poble gloriós i dinàmic com és el Poble Valencià no hagués estat constituït, per decret, en regió autònoma, amb un govern propi format exclusivament per valencians, refont les hisendes i serveis de les tres Diputacions i dels tres Govern Civil en un sol Poder valencià, amb governants valencians. En el govern central provisional de la República no hi havia cap ministre valencià...

En els organismes de la República trobàvem una sèrie d'impediments que moltes vegades recordàvem la incomprensió del règim caigut: complicacions per no dir impossibilitació als valencians per a la governació de la seua pròpia terra, dels seus propis interessos; cap facilitat per a l'ús i ensenyament de la llengua i cultura valencianes.

En els dos primers anys, durant el govern de les esquerres i dels socialistes el País Valencià ha estat objecte de greuges i oblit a la seua personalitat i a la seua llengua. No cal dir lo que ha hagut de patir després... Han passat ministres d'Instrucció Pública i més ministres, de totes les tendències, socialistes, radicals socialistes, azañistes, catalans (!), professors, etcètera,
— a quines coses aplica l'Estat la seua

força i el seu prestigi! — que parlar valencià és parlar mal, és ser un ruc, un pobre ignorant que no vol parlar la llengua dels sers superiors que són ells... I què direm dels interessos materials? Mai hauriem cregut que la República no faria la doble via d'ample internacional Port-Bou - València - Xàtiva de la qual depén la riquesa valenciana, el pa de tants mils de valencians. Mai hauriem cregut que la República no faria la zona franca del Port de València que tant necessita la indústria valenciana. Mai hauriem cregut que la República no faria la comunicació directa València - Alacant que tant interessa als interessos alacantins i a la unitat del País Valencià. La República es va passar un any per haver de fer una Constitució que no ens ha donat l'autonomia.

Els articles de l'autonomia que hi ha en la Constitució no ens han servit per a res. Haguera estat més pràctic no haver-ne fet cap i haver nomenat governadors valencianistes, comissions gestores íntegrament valencianes i haver donat als governadors valencianistes poders plens per a fer i desfer i crear un govern valencià amb una hisenda valenciana. Tenim dret a demanar que els valencians i els valencianistes ocupen en la governació de l'Estat el lloc que els pertoca. Es dona el cas mostruós que mentre el poble valencià és un dels més importants de la península, els valencians estem postergats i se'ns impedeix la governació política. No hi ha ministres valencians no provincians, ni generals ni almiralls, ni ambaixadors, ni directors generals, ni caps de la força pública, ni governadors civils, ni funcionaris importants que parlen i senten en valencià.

València hi ha honorables i savis professors valencianistes, però el nomenament de rector sempre recau — precisament —

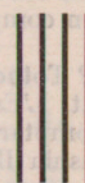
en castellanistes. A València qualsevol mitjana de qualsevol partit — o millor dit, sucursal de qualsevol partidet madrileny — pot ser governador, subsecretari, ministre; però a un valencià superior o siga a un valencianista no li deixaran parlar en valencià ni en l'Ajuntament... No cal dir que els càrrecs de comanament no són per als valencianistes...

I ara una observació: nosatres els valencianistes de Barcelona no tenim cap interès personal en res; vivim a Barcelona i tant som valencians de Catalunya com catalans de València.

Podem parlar clar perquè personalment no aspirem a res sinó a la satisfacció de servir el País Valencià i la República; a d'aquell, treballant per la seua autonomia i la seua llengua i a esta defensant-la i indicant lo que ha de fer per enrobar-se.

Barcelona, 14 d'abril de 1935.

Actuació Valencianista d'Esquerra

**Este número ha passat
per la censura**

Contratació Nacional de Crèdit

Administració i Hipoteques de Finques

Cobro Judicial de Crèdits

Ample, 6, pral.

Telèfon 23141

BARCELONA

Temes doctrinals

A València es parla ara molt de nacionalisme. Nosatres volem aportar les nostres suggestions. Quan es parla de nacionalisme primer que tot cal saber lo que és una nació. La diferència entre imperialisme o nacionalisme imperialista per una banda i nacionalisme alliberador per altra, és esta: per als imperialistes la nació és l'Estat, ells confonen la nació amb l'Estat; per als nacionalistes la seua idea primera, elemental, fonamental, és la distinció entre la nació i l'Estat. L'Estat no és la nació. L'Estat és una entitat política necessària per al capitalisme, per a mantindre l'orde, fer les lleis, imposar la força dita de l'Estat, etc. I què té a veure tot això amb les idees de nació? (llengua parlada pel poble, literatura, cultura, sentiments íntims que ens fan sentir-nos solidaris de tots els que parlen la nostra llengua, lligem lo que nosatres llegim, senten la pàtria que nosatres sentim, són compatriotes nostres, etcètera).

Què és un Estat? Tothom ho sap o sent lo que és un Estat. L'Estat és una cosa real; es poden comptar, enumerar, els Estats. A la Península Ibèrica hi ha dos Estats anomenats espanyol i portuguès. Hi ha un estat francès, italià, alemany, etc. Es poden comptar amb els dits els Estats de la península balcànica, etc., és a dir, que els Estats tenen límits, extensions, poblacions, força, etc. determinats.

Però, què és una nació? Breu: una na-

ció és el conjunt de persones que parlen naturalment un mateix idioma.

Esta definició és exacta en línees generals, i per tant, per a nosatres és essencial i suficient. Es clar que algú dirà que segons això els Estats Units i Anglaterra formarien una sola nació, que hi ha «nacions» com Suïssa on es parlen quatre llengües, etc. Ara bé, això són objeccions dignes de tindre's en compte però que no trenquen el principi que diu: una nació és una collectivitat de la mateixa llengua. De la mateixa manera que el francès i l'alemany són dos llengües distintes també Portugal i Albània són dos nacions, dos unitats nacionals distintes. Però el fet discutible de si el txec i l'eslovac són el mateix idioma correspon al fet discutible de si Flandes és una nació o si Croàcia i Sèrbia són una sola nació o en són dos; això són els casos-limits excepcionals l'existència dels quals no nega el principi general que és cert. Es indiscutible que col·locats al voltant d'una taula un francès, un alemany, un rus, un italià, un grec, un català, etc., etc., poden coincidir en moltes coses (estatura, temperament, agilitat física, professió, costums, vicis, etc., etcètera), però la llengua servix per a demostrar que el qui parla francès és de nació francesa, del qui parla alemany és germànic, etc. La llengua és allò que ens diu de quina nació som.

Francesc Vinatea

(Seguirà)

Notícies de darrera hora

Ha estat anomenat el Comité Polític d'Actuació Valencianista d'Esquerra, quedant constituït en la forma següent:

President: Pere Mira, i Vocals: Elies Martí, Martí Martí, Francesc Olivensa i Joan Fuertes.

Es proposa dels elegits treballar amb fermesa per a estendre el valencianisme pel nostre País Valencià.

..

Entre altres acords, la Directiva prengué en la seva última reunió que les baixes de soci no seran considerades vàlides, si no van acompanyades de una lletra avalada per les firmes del soci que presente la baixa.

..

Cumplint un altre acord de Directiva, el diumenge, dia 14, els seus components faran acte de presència al Cementeri Nou, per tal de depositar un ram de flors en la tomba del primer president que fou de la Generalitat de Catalunya, En Francesc Macià, preclar amic del nostre Casal.

VIATGES BAIAS S. L.

3 dies a Mallorca amb excursions 75 pessetes

Lloguer d'autocars per excursions

Rambla del Centre, 33

(Passatge Bacardí)

Notes Gramaticals

FORMACIÓ DEL PLURAL EN VALENCIA

El plural dels noms es forma generalment afegint -s al singular. Exemples: Cap, caps; camp, camps; verb, verbs; gat, gats; sant, sants; fort, forts; àcid, àcids; foc, focs; mànec, mànecs; llarg, llargs; spill, spills; prim, prims; fam, fams; erm, erms; gran, grans; hivern, hiverns; reguiny, reguinys; mur, murs; dinar, dinars; primer, primers; mare, mares; ample, amples; premi, premis; ferro, ferros; niu, nius; pou, pous; creu, creus.

a) Els acabats en a àtona canvien la a en -es: dona, dones; clara, clares; màniga, mànigues; poca, poques; llengua, llengües;

puça, puces; fotja, fotges; mija, miges; caixa, caixes; etc.

b) Les paraules agudes acabades en vocal formen el plural en -ns: pa, pans; capità, capitans; ple, plens; fi, fins; roci, rocins; bo, bons; canó, canons; comú, comuns.

Els adjectius cru i nu fans crus i nus.

Els mots café, bisturi, etc., i altres d'origen exòtic, fan cafés, bisturís, etc. (La fe i mercé fan (les) fes i mercés.

c) El plural d'home, jove, verge, ase, orde, rave, terme, orfe, orgue, cove, marge, és hòmens, jóvens, àsens, òrdens, ràvens, tèrmens, òrfens, òrguens, còvens, màrgens (les formes corruptes analògiques homes, joves, etc., són en absolut estranyes al valencià).

d) Els plurals dels mots en st, xt, se es formen segons la regla general: post, posts; just, justs; compost, composts;

vist, vists; gust, gusts; pretext, pretexts; fresc, frescs, etc. (les formes bàrbares justos, compostos, vistos, gustos, frescos són en absolut estranyes al valencià).

e) Formen el plural en -os els acabats en s, ç, ix, ig, x (= ks). Exemples:

cas, casos; nas, nassos, arròs, arrossos; vers, versos; recurs, recursos; dos, dosos; boç, boços; braç, braços; esforç, esforços; baix, baixos; feix, feixos; desig, desitjos; mig, mitjos; roig, rojos; rebuig, rebujos, passeig, passejos; anex, anexos; prefix, prefixos, etc.

(Notem que no varien en el plural: pols, dilluns, temps. Notem que el plural de rei es reixos.)

Notem que els plurals com ara faigs, desigs, passeigs, són en absolut estranyes al valencià, que fa desijos, passejos, etc.

Rubiacci

Molí Polvorisador

VENEM: Farines d'os i vegetals per a aliment d'animals.

VENEM: Banyes i peüngles triturades per a adob de les terres.

COMPREM: Banyes, canelles i peüngles de bestiar boví.

D. CASTILLO

Telèfon 33806
Viladomat, 7
BARCELONA

Gran Sastreria 'El León'

JOAN MESTRE

Sant Pau, 32 - Barcelona

Tall elegant - Perfecció i economia

Confeccions de totes classes

Vestits, Abrics, Pantalons, Americanes,

tratges mecànic i tratges esport

Bates i americanes blanques

Sempre el màxim de classe

i el mínim de preu

Garantia absoluta

La presentació d'este anunci dóna dret a un

5 % de descompte.

"Pensión Levante"

de

Valerià Martí

Gran confort, aigua corrent,

cambres de bany - Preferida per la seua serietat i bona cuina

Carrer Avinyó, 11 i 13

Entrada Baixada Sant Miquel

Entre Fivaller (Fernando) i Rambles

BARCELONA

Fàbrica de làmpares de totes classes

Instal·lació i reparació d'aigua, gas i electricitat, timbres, telèfons i parallamps. Col·locació de cristalls. — — —

M. QUERALTÒ

Plaça Sant Josep Oriol, 2 — — — Telèfon 24210 — — — BARCELONA

Ricard Gordó Fornés

ADVOCAT

Plaça Universitat, 6 - Telèf. 26813

Lletres valencianes

Novel·les franco-valencianes. — Quadern editat pel Centre de Cultura Valenciana contenint el discurs pronunciat per Francesc Almela i Vives el 26 de gener passat amb motiu de pendre possessió del càrrec el Director de número de l'esmentat Centre.

Almela i Vives que, com digué Calvo Acacio contestant-li al seu discurs, és clàssic per les seues formes rígides i pulcres, per les seues elegàncies pròcers, romàntic per no subjectar-se mai a canons ni disciplines inveterades, així com per ses intenses vibracions sentimentals; naturalista per ses fidels captacions objectives, i és ultramodern, amb tota l'expressió de la paraula, per imperatiu de la seua cultura i fins per propi temperament, ple d'inquietuts, a to sempre de racionals progressos estètics, ha fet un estudi meravellós, complet de les novel·les franceses aparegudes en el període comprés entre els anys 1923 a 1933, l'acció de les quals s'esdevé al País Valencià.

Difícil és el treball si es té en compte que la literatura francesa es distinxix pel seu nacionalisme. És a dir per la seua constància de mirar més endins que enfora de França. No obstant Almela i Vives escorcollant en les novel·les franceses ha construït un catàleg interessant per als valencians pel coneiximent que del País Valencià i principalment de la capital València tenen els moderns literats francesos.

Per ordre cronològic apareix primerament la novella signada per Théo Varlet i André Blandin titulada «La belle Valence» i editada l'any 1923. Li següen «Valencia», d'Adolpre Falgairolle, apareguda l'any 1928; «Valencia entre deux rêves», publicada l'any 1931 i escrita per Georges Pillement; «Valencianos», de Jean Bertrand, editada l'any 1932; «La nuit en

Flammes», de Marcelle Vioux, publicada per parts per «La Petite Illustration» els dies 18 i 15 de març de 1933 i per últim, cloent este període, apareix «Rodriguez» deguda a la ploma de M. Th. Magnan i publicada en 1933.

Com molt bé afirma el catalogador, no són les novel·les esmentades les que omplien el període de 1923 a 1933 sinó que encara existixen d'atres que tracten més o menys del País Valencià. Per a nosatres valencianistes, no ens pot complaure la narració que de la nostra terra fan els moderns novel·listes francesos. Per la comunicació, pels fets polítics esdevinguts a Espanya i per la influència històrica d'alguns valencians, esperàvem que en parlar de València i dels valencians ho feren al menys de la forma que Blasco Ibàñez va mostrar als llegidors d'arreu del món: Descobrir una València exacta sense cap disfraz i sobre tot, malgrat les narracions castellanes, conservant els personatges la llengua nativa.

Si com assenyala Almela i Vives que en la presència del País Valencià en la novel·la francesa ha influït notablement la cançó València del músic andalús Padilla, és de lamentar que els novel·listes francesos no s'hagen inclinat per Blasco Ibàñez ja que l'anomenada mundial de les seues novel·les valencianistes basten per a apreciar l'actual paisatge valencià i poder estudiar la seua psicologia i la evolució soferta per les diverses influències històriques fins l'actual manifestació de l'ànima valenciana.

Cal ressaltar entre les novel·les al·ludides la titulada «Valence entre deux rêves» per parlar-nos d'una València més nostra. En ella es descriu el palau de Dos Aigües, la Devallada de Sant Francés, l'església de Sant Martí, la portada de Sant Andreu i atres monuments i ciutats tan valencianes com Gandia. També és digne d'esmentar la nota simpàtica que apareix a l'obra «Valencia» on el seu autor al·ludix a l'idioma del país i s'ufana d'entendre'l i parlar-lo

pel coneiximent que té del castellà i del llatí.

El treball de Francesc Almela i Vives, formidable per la seua labor desenrotllada i simpàtica pel tema escollit i per l'estil en què està redactat atrau per donar-nos a conèixer el nom que té València en la moderna literatura de la República ultrapiensa, però no trascendental puix si s'aprecia la valor de la literatura en el sentit de ressaltar la personalitat d'un poble i mostrar-la als lectors defrauda perquè esperàvem que els literats francesos no pecarien de certes notes extemporànies i estranyes a l'ambient valencià i remarcarien com cal el País Valencià, per la seua definida personalitat històrica i pel respecte que es mereixen valencians inoblidables per la seua influència en la evolució de la cultura mundial.

M. Pérez

Pomell de Bibliòfils valencians, per Francesc Almela i Vives. Societat Castellonenca de Cultura. Preu, 3 pessetes.

En profit de la cultura valenciana i editat per la Castellonenca de Cultura, Almela i Vives ha reunit els més importants bibliòfils valencians comentant-nos dades interessants i anècdotes curioses.

Contes infantils. — Hem rebut el número 6 dels contes infantils que edita el Centre d'Actuació Valencianista de València contenint el premiat en els darrers Jocs Florals celebrats a la ciutat de Xàtiva i signat per Vicent Arlandis titulat «Els tres peixets». Per la petita quantitat de 15 cèntims hom pot formar una col·lecció pròpia per als nostres infants, des d'aon es deu començar per al recobriment total de la nostra llengua.

M. P.

Valencià:

Fes-te soci de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Valenciana.

Imp. AZUL-Príncep de Viana, 2g